

UCHWAŁA NR LVI/ 861/ 2010
RADY MIEJSKIEJ W NAKLE NAD NOTECIĄ
z dnia 9 listopada 2010 roku
w sprawie uchwalenia Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na
lata 2010 - 2016

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z 2002r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806 z 2003r. Nr 80 poz. 717, Nr 162, poz. 1568 z 2004r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759 z 2005r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457 z 2006r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337 z 2007r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218 z 2008r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458 z 2009r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241 z 2010r. Nr 28, poz. 142 i 146 Nr 106 poz. 675), art. 110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 115 poz. 728, Nr 202, poz. 1551, Nr 219, poz. 1706 i Nr 221, poz. 1738 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 40, poz. 229, Nr 81, poz. 527 i Nr 125, poz. 842) oraz art. 6 ust.1 i ust 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z 2009r. Nr 206, poz. 1589 z 2010r. Nr 28, poz. 146 i Nr 125, poz. 842)

uchwała, co następuje:

§1

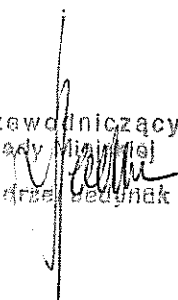
Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2010 – 2016 stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały

§2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Nakło nad Notecią oraz Kierownikowi Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

Przewodniczący
Rady Miejskiej

Andrzej Bedyniak

UZASADNIENIE

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych Gminy należy m.in. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Mając zatem na uwadze zakres obowiązków spoczywających na Gminie należało podjąć stosowną uchwałę w tym zakresie.

KIEROWNIK
MIEJSKO GMINNEGO
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
Ewa Jagrowska
EWA JAGROWSKA

Załącznik do uchwały nr LVI/861/2010
Rady Miejskiej w Nakle nad Notecią
z dnia 9 listopada 2010 roku

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
MIASTA I GMINY NAKŁO NAD NOTECIĄ
NA LATA 2010-2016

I. Wprowadzenie

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, od której jakości zależy wartość społeczeństwa, jak również los jednostki. Człowiek przeżywa w niej najważniejszy okres kształtujący między innymi jego styl życia, osobowość, poglądy na świat. Zatem dom rodzinny powinien być postrzegany jako środowisko miłości i opieki, bezpieczne i ciepłe miejsce domowego ogniska, schronienie przed całym złem zewnętrznym świata.

Jednak dla wielu ludzi dom rodzinny jest miejscem terroru i cierpienia. Ofiary przemocy domowej doświadczają lęku, bezsilności, przygnębienia i rozpacz. Ich ciało i psychika doznają ostrych urazów i podlegają długotrwałemu procesowi niszczącego stresu i zagrożenia.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Bez wątpienia należy zakwalifikować je do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako powyższego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny. Takiego, które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy samobójstw.

W przypadku dezorganizacji – rodzina nie jest w stanie realizować swoich podstawowych zadań. Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej. Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie.

Na problem przemocy można spojrzeć z wielu perspektyw, ponieważ przemocą zajmuje się wiele dyscyplin naukowych, np.: psychologia, pedagogika, prawo, socjologia, polityka społeczna. Precyzyjne zdefiniowanie tego zjawiska nastęrcza wielu problemów interpretacyjnych. Przemoc w rodzinie można bowiem oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych.

Przemocą w rodzinie nazywamy każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- **jest intencjonalna** – jest zamierzonym, celowym działaniem człowieka
- **jest nakierowana na kontrolowanie** - podporządkowanie ofiary,
- odbywa się w warunkach **nierównowagi sił** – sprawca ma i wykorzystuje przewagę (fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną) nad ofiarą,
- prowadzi do **naruszenia podstawowych praw i wolności ofiary**,
- **powoduje cierpienie** oraz naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

Przemoc w rodzinie przybiera **różne formy**: od przemocy fizycznej przez przemoc psychiczną i seksualną po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym.

Zgodnie z kodeksem karnym, do czynów, które naruszają dobro osobiste członków rodziny zaliczamy:

- a) pozostawianie osoby, względem której jest się obowiązany do opieki, w sytuacjach zagrażających bezpośrednio jej życiu lub zdrowiu,
- b) groźby popełnienia przestępstwa na szkodę najbliższych,
- c) zmuszanie do określonych zachowań,
- d) gwałt,
- e) nakłanianie i zmuszanie do czynów nierządnych przy wykorzystaniu stosunku zależności,
- f) dopuszczanie się czynu lubieżnego względem osoby poniżej 15 lat,

- g) znęcanie się psychiczne lub fizyczne,
- h) rozpijanie małoletniego,
- i) uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego,
- j) porzucanie małoletniego lub osoby nieporadnej,
- k) uprowadzanie lub zatrzymanie małoletniego wbrew woli osoby powołanej do opieki,
- l) naruszanie nietykalności cielesnej,
- m) kradzież na rzecz osoby najbliższej,
- n) niszczenie mienia¹.

Przemoc domowa nie jest zjawiskiem marginalnym! Szacuje się, że corocznie w Polsce dochodzi do kilkuset zabójstw na tle przemocy w rodzinie. Jest bardziej powszechna niż przemoc, jaka występuje na ulicach i w innych miejscach publicznych. Oblicza się, że jedna czwarta wszystkich odnotowywanych aktów przemocy to przemoc skierowana przeciwko kobietom ze strony osób najbliższych. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu. Przemoc w rodzinie jest częstszą przyczyną uszkodzeń ciała u kobiet niż wszystkie inne zdarzenia – wypadki samochodowe, napady, gwałty dokonane przez osoby obce itp. – razem wzięte.

Przemoc wobec osób najbliższych jest zjawiskiem, które **nie dotyczy wyłącznie rodzin patologicznych czy rodzin z niższych warstw społecznych**. Badania pokazują, że mężczyźni, którzy dopuszczają się przemocy wobec najbliższych, pochodzą ze wszystkich grup społecznych i zawodowych. Wbrew utartym schematom nie muszą być alkoholikami ani też osobami psychicznie lub emocjonalnie zaburzonymi.

Ofiary przemocy to osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Zależność ta może mieć wymiar psychiczny, fizyczny i ekonomiczny. Czasami ofiara staje się ofiarą z przyzwyczajenia. Bywa, że kobieta uzyskuje niezależność ekonomiczną, ale poddawanie się atakom przemocy stało się jak gdyby jej codziennością. Przyzwyczała się i mimo braku zależności od sprawcy nie znajduje w sobie siły i odwagi, by przeciwstawić się sytuacji, w której dochodzi do przemocy. Ofiara przemocy jeśli przez lata była wykorzystywana i poniżana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcom, nie mniej jednak większość potrzebuje pomocy innych. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

Najprostsza definicja tego zjawiska zawarta jest w Słowniku Języka Polskiego . Określa ona przemoc jako „fizyczną przewagę wykorzystywaną do czynów bezprawnych dokonywanych na kimś, lub narzuconą bezprawnie władzę, panowanie”.

Na potrzeby programu, przy definiowaniu przemocy domowej, zwraca się uwagę na najbardziej charakterystyczne jej wyznaczniki z punktu widzenia polityki społecznej. Najbardziej odpowiednią jest definicja zawarta w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.), która przemoc definiuje jako: „**jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (tj. członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późniejszymi zmianami), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą**”.

¹ H.D. Sasal „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Wydawnictwo Edukacyjne Parpa, Warszawa 2005, s. 137.

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do badania. Agresja ze strony osób najbliższych, jeżeli nie mieści się w wyobrażeniu człowieka o tym, co normalne i słuszne, może być wstydliwie ukrywaną tajemnicą. Sprawca przemocy to świetny gracz. Wobec osób trzecich zachowuje się zazwyczaj spokojnie, grzecznie i kulturalnie. Wobec najbliższych jest bezwzględny oprawcą i tyranem. Ofiarami przemocy są na ogół kobiety i dzieci. Rzadko mężczyźni, chociaż ostatnio w literaturze fachowej spotykamy się coraz częściej z odnotowaniem faktu stosowania przemocy także wobec mężczyzn. Kategorią ofiar przemocy o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach są osoby niepełnosprawne i ludzie starzy.

II. Podstawy prawne

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity z dnia 2 października 2009 roku Dz. U. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9 poz. 59 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.)
5. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
6. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks Postępowania Karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.)

III. Charakterystyka zjawiska przemocy na terenie Gminy Nakło nad Notecią

W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy w rodzinie wykorzystano dane Komendy Powiatowej Policji w Nakle nad Notecią, Punktu Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią, Punktu Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Nakle nad Notecią, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nakle nad Notecią, Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Medicus” oraz materiały uzyskane w toku wykonywania obowiązków służbowych przez pracowników socjalnych Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią.

1. Dane Komendy Powiatowej Policji

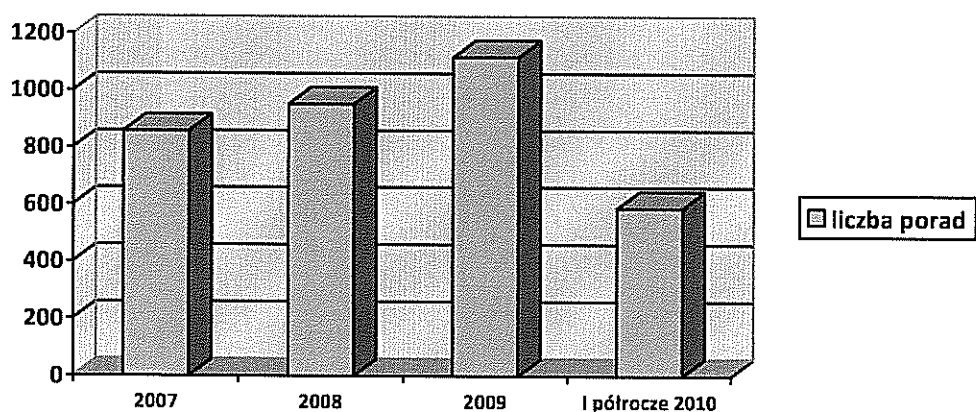
	Rok	2008	2009	I półrocze 2010
1	Ogółem przeprowadzonych interwencji domowych,	652	624	187
	w tym dotyczących przemocy w rodzinie (liczba Niebieskich Kart).	173	115	30
2	Ogółem pokrzywdzonych, w tym:	314	245	66
	- kobiet	166	130	36
	- mężczyzn	12	16	2
	- dzieci	136	99	28
3	Ogółem nietrzeźwych sprawców przemocy	144	111	27

Tabela nr 1. Interwencje domowe

Oficjalna statystyka prowadzona przez Komendę Powiatową Policji na terenie gminy Nakło nad Notecią obejmuje wyłącznie zgłoszone przypadki, czyli takie, w których doszło do interwencji domowej i sporządzenia tzw. Niebieskiej Karty a także ujawnione w toku wykonywania obowiązków służbowych przez dzielnicowych – ustalenia własne np. podczas rozmów z mieszkańcami miasta i gminy Nakło nad Notecią. Na przestrzeni ostatnich lat można zaobserwować spadek liczby interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie a także spadek liczby osób pokrzywdzonych.

2. Dane Punktu Interwencji Kryzysowej działającego przy PCPR

W ramach Punktu Interwencji Kryzysowej udzielana jest pomoc specjalistyczna: poradnictwo psychologiczne prawne, socjalne (w zależności od potrzeb). Terenem działania jest powiat nakielski. Liczba porad w poszczególnych latach sukcesywnie wzrasta, co przedstawia poniższy wykres.

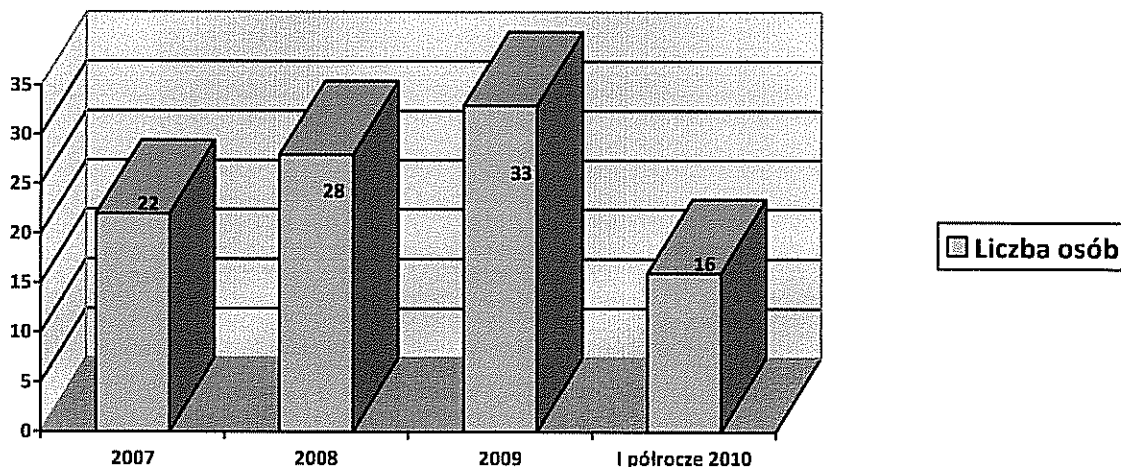

Wykres nr 1. Liczba udzielonych porad przez Punkt Interwencji Kryzysowej

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1.Rodziny ogółem, z tego:	221	658
2.Rodziny z małymi dziećmi	53	181
3.Rodziny z osobami niepełnosprawnymi	16	47
4.Osoby w związkach nieformalnych	38	82
5.Pozostałe rodziny	130	395

Tabela nr 2. Rodziny które otrzymały wsparcie w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej (rok 2009).

3. Dane Punktu Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Nakle nad Notecią.

Wykres Nr 2. Liczba osób zgłaszających problemy w Punkcie Konsultacyjnym dla Ofiar Przemocy w rodzinie w Nakle nad Notecią

Należy zwrócić uwagę na liczbę rodzin z małymi dziećmi, które doświadczają przemocy w rodzinie.

Oprócz osób zgłaszających problemy dotyczące samej przemocy w Punkcie Konsultacyjnym osoby sygnalizują także problemy związane z sytuacjami, które mogą rodzić przemoc, agresję słowną. Wskazane problemy dotyczą np. opieki nad dziećmi, bezrobocia, trudności finansowych, rozpadu związków formalnych i nieformalnych, dokonywania darowizn zwłaszcza przez osoby starsze.

4. Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nakle nad Notecią

Problem przemocy psychicznej i fizycznej występuje również w rodzinach, w których pojawia się uzależnienie od alkoholu oraz nadużywanie napojów alkoholowych. Liczbę osób, która zgłosiła ten problem przedstawia poniższa tabela

Rok	Liczba osób
2008	91
2009	92
I półrocze 2010	44

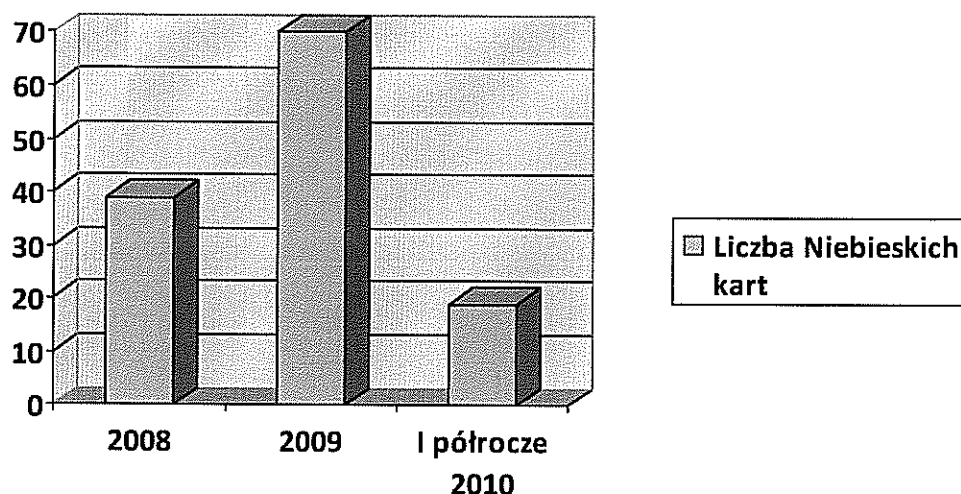
Tabela nr 3. Liczba osób zgłaszająca problem przemocy Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

5. Dane Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Medicus” (zgodnie z „Rejestrem ofiar przemocy w rodzinie”)

Rok	Liczba wykonanych obdukcji
2008	14
2009	12
I półrocze 2010	5

Tabela nr 4. Liczba wykonanych obdukcji przez ZOZ Medicus

6. Dane Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią

Analiza zjawiska przemocy występującego wśród osób korzystających z pomocy społecznej wskazuje, że do najczęstszych przejawów przemocy w rodzinie na terenie Gminy Nakło nad Notecią należą awantury domowe. W większości zgłoszonych przypadków przemoc współwystępuje z problemem uzależnienia od alkoholu.

7. Dane Centrum Badania Opinii Społecznej (CBOS 2007r.)

Badania pt. „Polacy wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz opinie ofiar, sprawców i świadków o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie” przeprowadzone przez Centrum Badania Opinii Społecznej (CBOS 2007r.) dowodzą, że:

- a. dwie trzecie (64%) Polaków zna w swoim otoczeniu, sąsiedztwie takie rodziny, których słyszeli lub wiedzą, że dochodzi w nich do różnych form,
- b. jakiegokolwiek formy przemocy od członka rodziny doświadczył więcej niż co trzeci Polak (36%),
- c. ponad dwie piąte (42%) Polaków zamieszkuje lub zamieszkiwało w gospodarstwie domowym, w którym dochodziło do przemocy (byli ofiarą przemocy, jej sprawcą lub świadkiem stosowania jej wobec innego członka rodziny),
- d. 14% respondentów żyje w gospodarstwie, w którym ofiarą przemocy było dziecko,
- e. co czwarty respondent sądzi, że sprawca zaprzestanie przemocy, gdy nie będzie prowokowany (24%),
- f. znaczna część społeczeństwa uważa za normalne podczas kłótni w rodzinie: obrażanie i wyzwiska (24%) oraz szarpanie i popychanie (18%),
- g. przemoc kojarzy się przede wszystkim z przemocą fizyczną-powodem do niepokoju są dopiero siniaki i rany na ciele ofiary (16%) (badania CBOS 2007).

8. Dane z raportu pt. „Krzywdzenie dzieci w Polsce”

W maju i w czerwcu 2008 roku, na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej TNS OBOP zrealizował badanie dotyczące problemu przemocy w rodzinie wobec dzieci. Diagnoza zjawiska krzywdzenia dzieci w Polsce została przeprowadzona w oparciu o badania przeprowadzone przez Ośrodek Badania Opinii Publicznej TNS OBOP. Celem przeprowadzonych badań było m. in. oszacowanie rozmiarów zjawiska

przemocy wobec dzieci w podstawowej komórce społecznej, jaką jest rodzina, rozpoznanie postrzeganej społecznie skali zjawiska krzywdzenia dzieci. Wnioski w tym zakresie przedstawia się poniżej

- a. 12% Polaków przyznaje się do stosowania wobec członków swojej rodziny przemocy psychicznej. Stosuje ją 27% osób, które doświadczyły tego rodzaju przemocy w dzieciństwie i jedna piąta (21%) osób, które w rodzinie doświadczyły w dzieciństwie którejkolwiek formy przemocy
- b. 11% Polaków przyznaje się do stosowania w rodzinie przemocy fizycznej. Częściej niż inni stosują ją osoby, będące ofiarami tego typu przemocy w dzieciństwie (30%) i jedna czwarta (24%) osób, które doświadczyło w okresie niepełnoletności którejkolwiek formy przemocy.
- c. Trzech na stu (3%) przyznaje się do stosowania wobec rodziny przemocy ekonomicznej.
- d. Mniej niż 1% respondentów przyznało się do bycia sprawcami przemocy seksualnej wobec członków swojej rodziny.
- e. Przemoc wobec członków rodziny istotnie częściej stosują osoby, które w przeszłości same były ofiarami przemocy
- f. 15% Polaków posiadających dzieci do 18 roku życia stosowało wobec swojego dziecka którąkolwiek formę przemocy przynajmniej raz, 12% Polaków przyznaje się do zastosowania wobec swojego dziecka przynajmniej jednej z czterech form przemocy więcej niż raz, natomiast do stosowania którejkolwiek formy przemocy wiele razy przyznaje się 1% badanych.
- g. 9% rodziców stosowało przynajmniej raz wobec swojego dziecka przemoc fizyczną, 8% badanych stosowało przemoc psychiczną, a 2% rodziców stosowało przemoc ekonomiczną. Do stosowania wobec swojego dziecka przemocy seksualnej przyznało się mniej niż 1% badanych.
- h. Bycie ofiarą przemocy w dzieciństwie wiąże się ze stosowaniem przemocy wobec swojego dziecka. Ponad jedna trzecia (35%) rodziców, którzy w dzieciństwie doświadczyli którejkolwiek formy przemocy przynajmniej raz zastosowali przemoc wobec swoich dzieci.
- i. 12% badanych deklaruje, że mieszka w gospodarstwie domowym, w którym dochodziło do jakiegokolwiek formy krzywdzenia dzieci. W gospodarstwie domowym co jedenastego (9%) Polaka dochodziło do przemocy psychicznej wobec dzieci. 7% ankietowanych przyznaje, że w domu, w którym mieszka stosowana była wobec dzieci przemoc fizyczna, a 3% badanych mówi, że w jego domu dzieci były ofiarami przemocy ekonomicznej i same były ofiarami przemocy ekonomicznej. Mniej niż jeden procent badanych wspomina, że w jego gospodarstwie domowym dochodzi bądź dochodziło do przemocy seksualnej wobec dzieci.
- j. Ponad dwie piąte (44%) Polaków zna przynajmniej jedną rodzinę, o której słyszało lub wie, że dochodzi w niej do przemocy wobec dzieci
- k. Blisko jedna trzecia (31%) ankietowanych ma w swoim otoczeniu przynajmniej jedną rodzinę, o której wie, że wobec dzieci stosowana jest tam przemoc psychiczna, tyle samo (31%) respondentów twierdzi, że zna przynajmniej jedną rodzinę, w której stosuje się wobec dzieci przemoc fizyczną, 17% Polaków słyszało o rodzinie, w której stosowana jest przemoc ekonomiczna, a 5% potrafi wskazać w swojej okolicy rodzinę, o której słyszało lub wie, że dzieci są tam wykorzystywane seksualnie.

Przemoc domowa jest zjawiskiem złożonym i wieloaspektowym. Rozpatrywana jest w kilku perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej, społecznej. W związku z

powyższym w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy należy stosować podejście systemowe, interdyscyplinarne i długofalowe.

IV. Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Nakło nad Notecią.

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary przemocy w rodzinie.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła ofiara.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego usprawiedliwienia przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest doprowadzenie do stanu wyeliminowania przemocy w rodzinie.
6. Ofiara przemocy cierpi na skutek długotrwałych traumatycznych doznań.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach, bowiem jest to jeden z objawów doświadczania przemocy psychicznej, fizycznej i seksualnej.

V. Zasady działania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą, oddziaływania na osoby stosujące przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie Gminny System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oparty jest na zasadach:

1. **wzajemnej współpracy i współdziałania** organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych bezpośrednio z przeciwdziałaniem przemocy i jej negatywnym następstwom;
2. **jawności działań** organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby;
3. **szczególnej ochrony dzieci**, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

Instytucje organizacje, służby i środowiska włączone do systemu:

- a) Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią
- b) Komenda Powiatowa Policji w Nakle nad Notecią
- c) Straż Miejska
- d) Urząd Miasta i Gminy w Nakle nad Notecią
- e) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nakle nad Notecią
- f) Sąd Rejonowy w Nakle nad Notecią
- g) Prokuratura w Nakle nad Notecią
- h) Zespół służby kuratorskiej
- i) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią
- j) Powiatowa Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Nakle nad Notecią
- k) Placówki oświatowe z terenu gminy Nakło nad Notecią
- l) Przychodnia POZ Kazimierza Wielkiego w Nakle nad Notecią
- m) NZOZ Medicus w Nakle nad Notecią
- n) Społeczności lokalne, środowiska i osoby fizyczne oraz organizacje pozarządowe

VI . Postanowienia ogólne

1. Czas realizacji programu – lata 2010 – 2016
2. Odbiorcy systemu:
 - a. ofiary, sprawcy przemocy i świadkowie przemocy
 - b. przedstawiciele instytucji i służb pracujących z ofiarami przemocy (pedagodzy, psychologzy, nauczyciele, pracownicy ośrodka pomocy społecznej, pracownicy wymiaru sprawiedliwości, policjanci, pracownicy służby zdrowia, duchowni)
 - c. przedstawiciele władz lokalnych,
 - d. społeczeństwo.

VII . Cele programu

CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w gminie Nakło nad Notecią w latach 2010 -2016 poprzez stworzenie jednolitego, sprawnego systemu interwencji i wsparcia.

CELE SZCZEGÓŁOWE I ZADANIA

1. Cel szczegółowy nr 1 - Koordynacja działań lokalnych podmiotów.

Zadanie 1:

Powołanie pełnomocnika ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej spośród pracowników placówki wyznaczy pełnomocnika ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Do zadań pełnomocnika należeć będzie:

- a) przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- b) rejestracja „Niebieskich kart” założonych w Ośrodku Pomocy Społecznej,
- c) wsparcie merytoryczne rejonowych pracowników socjalnych w opiece nad rodziną w której dochodzi do przemocy,
- d) gromadzenie danych na temat placówek wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie,
- e) współpraca z podmiotami działającymi na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej,
- f) organizacja, nadzór i koordynacja pracy Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- g) udział w posiedzeniach Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- h) zbieranie danych na temat skali i dynamiki zjawiska przemocy w rodzinie.

Zadanie 2:**Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w składzie:**

- a) przedstawiciel Ośrodka Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią,
- b) przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- c) przedstawiciel Policji,
- d) przedstawiciel oświaty,
- e) przedstawiciel ochrony zdrowia,
- f) przedstawiciel organizacji pozarządowej,
- g) przedstawiciel kuratora sądowego,
- h) przedstawiciel prokuratury.

Zadanie 3:**Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.**

Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Zasadniczym celem Zespołu jest budowanie lokalnego systemu wsparcia instytucji i służb dla wypracowania formuły skuteczniejszej współpracy przedstawicieli różnych grup zawodowych pracujących w gminie Nakło nad Notecią w szczególności w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Szczegółowe warunki jego funkcjonowania oraz sposób powoływania i odwoływania członków Zespołu określa regulamin Zespołu Interdyscyplinarnego.

a) Cele strategiczne Zespołu:

- 1) Pomoc, rodzinom, grupom problemowym i środowiskom dysfunkcyjnym w przeciwdziałaniu zjawisku przemocy,
- 2) Efektywne podejmowanie działań pomocowych i interwencyjnych w momencie zaistniałego problemu,
- 3) Współdziałanie z innymi podmiotami przy rozwiązywaniu problemów i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 4) Tworzenie lokalnych zintegrowanych programów i kampanii profilaktycznych m.in. z zakresu problemów uzależnień, bezrobocia, trudności wychowawczych, przestępczości i innych zagadnień lokalnej polityki społecznej,
- 5) Inicjowanie badań, diagnoz w tym wspólnego diagnozowania osób indywidualnych i środowiska, którego problem dotyczy oraz ekspertyz wspierających prace zespołu w danym obszarze problemowym,

b) Zadania Zespołu są realizowane poprzez następujące działania:

- a) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie
- b) analiza wniosków składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o leczenie odwykowe i wywiadów środowiskowych pod kątem informacji o przemocy domowej,
- c) przyjmowanie wniosków dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,

- d) tworzenie własnych dokumentów potwierdzających występowanie przemocy domowej, takich jak: notatki urzędowe wynikające z obserwacji, rozmów, protokołów z rozmów z ofiarami przemocy domowej i członkami ich rodzin,
- e) prowadzenie rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie – zgodnie z zapisami procedury „Niebieskiej Karty”
- f) kierowanie ofiar przemocy domowej do specjalistów,
- g) występowanie z wnioskami do Prokuratury o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawie o znęcanie się nad rodziną,
- h) występowanie do Komendy Powiatowej Policji w Nakle nad Notecią z wnioskiem o podjęcie działań interwencyjnych przez dzielnicowego lub o podjęcie innych działań prewencyjnych, w sprawach, gdzie ujawniono zagrożenie przemocą w rodzinie,
- i) motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w kompleksowym programie korekcyjnym dla sprawców przemocy domowej,
- j) inicjowanie podejmowania natychmiastowych interwencji powstrzymujących przemoc,
- k) monitorowanie prowadzonych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- l) prowadzenie całości dokumentacji w sprawach przemocy domowej,
- m) występowanie w charakterze świadka w sprawach o przestępstwo z art. 207 kk., tj. o znęcanie się nad rodziną, w postępowaniu przygotowawczym i postępowaniu karnym przed sądem.

Zadanie 4

Tworzenie Grup Roboczych

W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach tworzone będą grupy robocze w składzie:

- a) Przedstawiciel Ośrodka Pomocy Społecznej (pracownik socjalny),
- b) Przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- c) Przedstawiciel Policji (dzielnicowy),
- d) Przedstawiciel Oświaty (pedagog szkolny),
- e) Przedstawiciel ochrony zdrowia (lekarz, pielęgniarka),
- f) Przedstawiciel innych podmiotów – w zależności od potrzeb.

Zadanie 5:

Poradnictwo w Punkcie Konsultacyjnym dla Ofiar Przemocy.

Cel realizacji zadania - wsparcie prawne i psychologiczne ofiar przemocy, proponowane dyżury specjalistów: psycholog, prawnik.

Zadania Punktu Konsultacyjnego:

- a) udzielanie wsparcia psychologicznego,
- b) udzielanie wsparcia prawnego,
- c) gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach udzielających pomocy osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- d) gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach realizujących programy w zakresie rozładowywania napięcia, radzenia sobie ze stresem oraz rozwiązywania konfliktów,

2. Cel szczegółowy nr 2 - Systematyczna edukacja środowiska lokalnego.

Zadanie 1:

Przygotowanie i udostępnienie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym.

Cel realizacji zadania: Ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców gminy.

Realizacja zadania:

- a) przygotowanie i rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawisk przemocy,
- b) rozpowszechnianie w lokalnym środowisku programów profilaktycznych,
- c) udział w ogólnopolskich kampaniach przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- d) cykliczne przeprowadzanie kampanii informacyjno - edukacyjnej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- e) opracowywanie, wydawanie i dystrybucja w instytucjach użyteczności publicznej ulotek, broszur z zakresu przemocy domowej;
- f) systematyczne spotkania z przedstawicielami społeczności lokalnej służące podniesieniu świadomości społecznej w powyższej kwestii.

Zadanie 2:

Promowanie właściwych sposobów rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z agresją.

Cel realizacji zadania: Wyrabianie właściwych sposobów rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z agresją.

Realizacja zadania:

- a) prowadzenie zajęć edukacyjno-wychowawczych w szkołach, świetlicach opiekuńczo-wychowawczych oraz klubach młodzieżowych, ognisku wychowawczym
- b) realizacja szkolnych programów profilaktyki przemocy,
- c) wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania nieagresywne.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- a) ilość rozpowszechnionych materiałów o charakterze informacyjno-edukacyjnym,
- b) liczba zrealizowanych programów profilaktycznych,
- c) liczba zrealizowanych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

3. Systematyczna edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie.

Zadanie 1:

Udział w specjalistycznych szkoleniach oraz organizacja szkoleń dla osób zainteresowanych możliwością podniesienia kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel realizacji zadania: Podniesienie poziomu wiedzy specjalistów różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy.

Realizacja Zadania:

- a) gromadzenie informacji dotyczących potrzeb szkoleniowych w zakresie zjawiska przemocy domowej,
- b) opracowanie informacji o ofercie szkoleniowej różnych instytucji podwyższających umiejętności w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- c) organizowanie konferencji i szkoleń specjalistycznych dla wybranych osób lub grup zawodowych,

Wskaźnik realizacji celu:

- a) liczba przeszkolonych osób,
- b) ilość zorganizowanych szkoleń i konferencji.

VIII. Strategia i metody działania:

Pomaganie rodzinom, w których dochodzi do przemocy jest procesem, który został podzielony na następujące etapy:

- 1) **Rozpoznanie przemocy w rodzinie** – wszelkie zaobserwowane jej przejawy bądź podejrzenie przejawów wymagają indywidualnego rozpatrzenia po to, aby podejmowane działania przyniosły pozytywne rezultaty, a nie pogorszyły sytuacji.
- 2) **Diagnoza wstępna** – zorientowanie się czy i jakie bezpośrednie niebezpieczeństwo zagraża ofiarom, czy potrzebna jest natychmiastowa izolacja, kto może i powinien zareagować.
- 3) **Interwencja** – działanie w celu zatrzymania przemocy podejmowane nie tylko przez policję, ale także inne instytucje.
- 4) **Diagnoza szczegółowa** – dokładne rozpoznanie sytuacji rodziny, jej potrzeb, rozmiarów i przyczyn przemocy, a także deficytów i zasobów.
- 5) **Opracowanie planu pomocy** – plan powinien uwzględniać wszelkie działania, które mogą wpłynąć na zmianę funkcjonowania rodziny, a więc oprócz pomocy i wspierania ofiar, na trwałą zmianę zachowania sprawcy przemocy i jego postawę wobec ofiar - jest on planowany z zainteresowanymi osobami i akceptowany przez nie.
- 6) **Realizacja planu pomocy** - przy wychodzeniu z sytuacji przemocy, trwającej nieraz wiele lat, niezbędne jest zaplanowanie kolejnych kroków na miarę coraz większych możliwości ofiary, przechodząc do coraz trudniejszych zadań, aby wzrastała wiara w możliwość uporania się z problemem.
- 7) **Korekta planu pomocy** – śledzenie na bieżąco realizacji planu i wprowadzenie w razie potrzeby zmian prowadzących do bardziej skutecznego działania.

IX. Realizatorzy programu

Realizatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią poprzez:

- a) pełnomocnika ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- b) interdyscyplinarny Zespół do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Za realizację poszczególnych zadań odpowiedzialne są instytucje i organizacje wchodzące w skład Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zgodnie z ich kompetencjami i przeznaczeniem, w szczególności:

1. Policja,
2. Straż Miejska,
3. Służba medyczna,
4. Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy.
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
6. Oświata,

7. Wymiar sprawiedliwości
8. Inne instytucje, organizacje, stowarzyszenia i osoby fizyczne realizujące cele i zadania zawarte w Programie.

X. Zasoby Gminy Nakło nad Notecią w zakresie przeciwdziałania przemocy - Gminny System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Gmina Nakło nad Notecią posiada zasoby kadrowe i instytucjonalne niezbędne do efektywnego przeciwdziałania przemocy:

- a) kadrowe: osoby z gminy przeszkolone z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie: pracownicy socjalni, nauczyciele, pedagodzy szkolni, dzielnicowi, kuratorzy, pielęgniarki środowiskowe, wychowawcy w Ognisku Wychowawczym,
- b) instytucjonalne:
 - 1) **Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej** w Nakle nad Notecią realizujący zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
 - 2) **Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie** zapewniając pomoc psychologiczną i prawną,
 - 3) **Punkt Interwencji Kryzysowej** przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią zapewnia pomoc psychologiczną i prawną,
 - 4) **Punkt Terapeutyczny** przy Nakielskim Klubie Abstynenta,
 - 5) **Poradnia Zdrowia Psychicznego** dla dorosłych w nakielskim Szpitalu Miejskim,

XI. Postanowienia końcowe

1. Spodziewane efekty realizacji systemu:

- a) Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla ofiary przemocy,
- b) Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawach przeciwdziałania przemocy,
- c) Pogłębianie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z tym problemem,
- d) Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie (spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie)

2. Monitorowanie realizacji projektu

- a) Burmistrz Gminy sprawuje na bieżąco nadzór nad realizacją systemu i podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w programie,
- b) Rada Gminy po zasięgnięciu opinii jednostek realizujących system może w uzasadnionych przypadkach określić bieżące kierunki działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3. Sposób kontroli realizacji programu

Pełnomocnik ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie składa roczne sprawozdanie z wykonania zadań Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Burmistrza Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

4. Źródła finansowania programu.

Źródłem finansowania zadań zawartych w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Miasta i Gminy Nakło nad Notecią na lata 2010-2016 są środki własne Gminy w tym wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

XII. Podsumowanie

Przemoc w rodzinie jest głównym problemem przestrzegania praw człowieka. Jest zjawiskiem, którego zasięg jest znacznie większy, niż odnotowują to przeprowadzane badania i statystyki. Najczęstszymi powodami kłótni w polskich rodzinach jest brak pieniędzy, bezrobocie, nadużywanie alkoholu, nie wypełnianie obowiązków domowych przez męża, kłopoty z dziećmi, złe stosunki małżeńskie, sąsiedzkie. Często zdarza się, że z pozoru błaha awantura przeradza się w prawdziwy dramat. Wzrastające odsetki zarejestrowanych sytuacji stosowania przemocy świadczą o tym, iż coraz trudniej jest się nam wzajemnie komunikować. Nadal wiele ofiar zaprzecza istnieniu problemu w ich środowisku. Wynika to z wielu aspektów: wstyd, bezradność, nieufność, obawy o własne zdrowie i życie. Prawo ofiary do bezpieczeństwa, do niepoddawania się przemocy jest priorytetowe w gminnej polityce społecznej za pośrednictwem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Rodzina jest podstawowym i najlepszym miejscem na świecie dla dziecka, w którym ono wzrasta i rozwija się. W przyszłości to dziecko stanie się dorosłym, założy własną rodzinę i najczęściej będzie powielało wyuczone role, stosowało podobne metody wychowawcze. Istnieje konieczność podejmowania działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Gdy rodzina otworzy się na kłopoty, wykaże zrozumienie, cierpliwość i przede wszystkim życzliwość, to stanie się sobie bliższa. A co za tym idzie łatwiej i lepiej będzie sobie radzić z najróżniejszymi problemami. Gdy dorośli będą starali się stosować zasadę oparcia w sobie, powstanie silna wewnętrzna rodzina, która potrafi sama sobie radzić ze swoimi problemami bez użycia przemocy. Dlatego należy wspierać przedsięwzięcia mające na celu podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.